

המגזר העסקי אוריאל לין

לבלום את החקיקה נגד המעסיקים

«במהלך הדיונים הקדחתניים על תקציב המדינה הועלתה מפעם לפעם השאלה היכן מנועי הצמיחה ומה בתקציב המדינה מבטיח לנו את התחדשות הצמיחה במשק? התשובה טמונה במגזר העסקי. בעשר השנים האחרונות, עד תום 2012, המגזר העסקי צמח בממדים מרשימים. בעוד אוכלוסיית המדינה גדלה ב-18.3%, לכמעט שמונה מיליון תושבים, מספר המועסקים במגזר העסקי עלה ב-33% ותתוצר העסקי גדל ב-53% – הרבה מעבר לשיעור הגידול של האוכלוסייה.

צמיחה במשמעותה הלאומית צריכה לתת מענה לפחות לארבעה יעדים מרכזיים: יצירת מקומות עבודה חדשים, גידול בתוצר הלאומי, גידול בהכנסות המדינה, והיעד הרביעי – שיפור במאזן התשלומים. בין ארבעת התחומים האלה קיימים יחסי גומלין ברורים, אבל ניתן לעתים להשיג יעד אחד בלי שהושגו היעדים האחרים. אבל ברור שאם לא יושג היעד של יצירת מקומות עבודה – הכישלון יהיה בולט.

להייטק יש חשיבות מיוחדת בפיתוח המשק ובהגדלת הכנסות המדינה. תחום זה הוא אחד הקטרים של המשק, אבל מועסקים בו רק כ-290 אלף עובדים מתוך כ-2.1 מיליון המועסקים במגזר העסקי כולו – כך שההייטק אינו יכול לתת את המענה הנדרש ליצירת מקומות עבודה חדשים.

אבטלה גבוהה היא הרסנית, גם לעתיד המשק וגם לעתיד החברה. תעסוקה כמעט מלאה תמיד יוצרת שגשוג – תורמת לגידול בתוצר, לעלייה בצריכה המקומית ולגידול בהכנסות המדינה. המסקנה היא פשוטה: צמיחה צריכה להקיף את כל מגזרי המשק, שכן כולם מייצרים תעסוקה ומגדילים את התוצר.

המשק מבוסס על כ-500 אלף עסקים, שבכ-385 אלף מהם רמת הפדיון מגיעה למיליון שקל בשנה, ובכ-77 אלף מהם הפדיון הוא בין 1 ל-5 מיליון שקל בשנה. בתוך המגזר העסקי, מגזר המסחר והשירותים מהווה 67% מהתוצר העסקי ואחראי להעסקת 69% מכלל המועסקים במגזר.

נתונים אלה מבהירים כי צמיחה אמיתית חייבת להגיע את המסה של המגזר העסקי כולו. תעשייה, מסחר ושירותים, חברות ועזירות וקטנות, חברות בינוניות, גם יצוא וגם צריכה מקומית.

לא צריך לחפש את מנועי הצמיחה. המנוע האמיתי טמון במודי טיווציה של בעלי העסקים כולם, בכל התחומים ובכל הרמות, לבינות עסקים חדשים ולפתח עסקים קיימים. המדינה לא יכולה להיות אחראית להצלחתו של כל עסק והיא גם לא צריכה להיות אחראית. אם העסק נכשל, בעליו לא יקבלו פיצוי מהמדינה. מסיבה זו, לא סיוע תקציבי של המדינה – אלא המוטיבציה של בעלי העסקים היא הכוח המניע את צמיחת המגזר העסקי.

אלא שמה שעושה המדינה בשנים האחרונות, זה בדיוק ההפך. הכניסת נקטה צעדים ברורים של אנטי-צמיחה וריכוז המוטיבציה של בעלי העסקים להשקיע בפיתוח עסקיהם. הכנסת היטיבה לשחוק את המגזר העסקי, לפגוע בזכויות המעסיקים ולהעמיס עליהם הכבדות בלתי פורסקות. סיגלנו את התפסה הפופוליסטית שפתרון של כמעט כל בעיה חברתית או סביבתית טמון בדרך הקלה של עוד העמסות על גב המגזר העסקי, בדרך של חקיקה המלווה בסנקציות פליליות.

שש מגמות הרסניות התקבעו כמגמות קבע בתחום החקיקה, ומי שתורם את תרומתו הנאורה לחומרת המצב הם בתי הדין לעבודה. מדובר בפגיעה בזכות היסוד של המעסיקים, במבול של חוקי עבודה, בפליליזציה של הניהול העסקי, בחוקי הגנת הצרכן בלתי מאוזנים, בחוקי סביבה המעבירים את הנטל במלואו ובאופן לא מאוזן על המגזר העסקי, ובשטף של רגולציה בשוק ההון ובתחומים אחרים.

העידוד המשמעותי ביותר שיכול להינתן כיום להנעת המשק לצמיחה מחודשת, אינו בתמריצים של המדינה. רובו של המגזר העסקי אינו זקוק להם. התרומה של הממשלה ליצירת תנופה מחודשת טמורה בבלימת מגמות שוחקות אלה. בהחלטה אמיצה שלפיה מהיום לא מחוקקים חוקים נוספים המכבידים על המגזר העסקי. מחויבות מלאה של המדינה לזכויות המגזר העסקי ועתידו, ושלטישה הדוקה ומלאה של הממשלה בחקיקה המבוצעת בכנסת – זה מה שייצור תפנית בתודעה ויתניע תנופת צמיחה חדשה.

הכותב הוא נשיא איגוד לשכות המסחר

TheMarker Apps

כל הכלכלה אצלך בכיס

עכשיו באייפון, אנדרואיד, בלאקברי ונוקיה

מערכת הבריאות יורם גבאי

הרפואה הפרטית בישראל היא עובדה

טיים והחצי-פרטיים וכן שירותים הניתנים במחיר מלא ונהנים מהם האזרחים ששילמו מכיסם הפרטי. המדינה לא התאימה את הוצאותיה למידת ההוצאה הרפואית, וקופות החולים והאזרחים נאלצו לשלם יותר עבור שירותים נתונים.

ההפרטה המקורי-כלכלית של הרפואה בישראל לא משאירה בידינו ברירה. אנו מתקדים יותר למודל האמריקאי ומתרחקים מן המודל האירופי, שם המדינה מממנת 80%-85% מההוצאה הלאומית לבריאות.

ישראל שואפת גם בעתיד להקטין את חובה הלאומי מ-73% ל-60% תוצר. סביר, לכן, שקצב גידול הוצאות הבריאות והרווחה ימשיך להיות נמוך מקצב הגידול בהכנסה הלאומית. מכאן, שהביקוש לשירותים רפואיים פרטיים ימשיך לגדול. בתנאים אלה, הוועדה הציבורית צריכה להשלים עם המציאות ולנסות למסד אותה – כך שהמערכת הרפואית תתקיים בכבוד וביעילות לצד המערכת הפרטית ותיתן שירותים טובים גם למי שאין ידו משגת לשלם עבור הרפואה (הדבר נעשה, לדוגמה, בירושלים).

כדי להשיג יעד זה נדרשים הצעדים הבאים: שרת הבריאות, יעל גרמן, צריכה להפעיל את כוחה הפוליטי כדי לקבל גידול שנתי בתקציב משרדה בשיעור רומה לגידול בתוצר – כך שיהם ההוצאה הפרטית יישמר ברמה של כ-40%. חמדינה צריכה למסד את יחסי הגומלין בין המע-

בימים אלה יושבת ועדת מומחים על מדיניות "הרפואה הציבורית" ודינה, בין השאר, בשאלה האם להחזיר עטרה ליושנה – או להביר בכך שהרפואה הפרטית היא עובדה שיש למסדה. היכולת של ישראל להחיות את הרפואה הציבורית השוויונית היא אשליה, משום שההכרעה האסטרטגית כבר נקבעה ברור האחרון, כשהממשלה קיצצה את ההוצאה הציבורית לבריאות ומגלגלת כ-40% מההוצאה הלאומית לרפואה, לכיסו הפרטי.

כ-80% מן המבוטחים משלמים לקופות החולים "השלמה" לביטוח הציבורי, וכ-40% נהנים, בנוסף, מביטוח פרטי. כתוצאה מכך, כמעט כל המבוטחים מבקשים עדיפות בשירות, משום שהם משלמים כספים רבים מכיסם הפרטי.

החינוך היסודי והתיכוני הוא עדיין ציבורי ונקווה שיישאר כך, משום שהמדינה מממנת כ-80% מההוצאה הלאומית לחינוך. החינוך האקדמי הופרט משום ש-50% מהסטודנטים לרמדים במכללות הלא מתקצבות וכאמור, 40% מההוצאה הלאומית לבריאות מתממנת על ידי האזרחים המבוטחים – לעתים שלוש פעמים על אותו אירוע רפואי.

הביקוש הפרטי לרפואה נוצר מקיצוץ הוצאות הבריאות של המדינה, וממילא הוא יצר את "ההיצע" שהוא הסדר, בתי החולים הפר-

שוק ההון מיכאל תבור

שיקום הבורסה מתחיל בחברות הקטנות

הבורסה בת"א. החברות הקטנות משלמות מחיר גבוה צילום: בלומברג

עלויות הרגולציה לחברות הקטנות הנסחרות בבורסה היא חיונית – גם במחיר סבסוד צולב.

בנוסף, עומק השוק אינו רק במניות, אלא גם באג"ח הקונצרניות. אוברן האמון באג"ח פגע אנושות בנכונות המשקיעים להיות בשוק, וליכן חלק מהפתרון כרוך בהשבת האמון זה. חיוני להגביר מודעות, תוך הבלטת מחזורים יומיים באג"ח הקונצרניות והפיתות לחלק מהשית. השבת האמון לא תקרה בן-לילה, ודווקא כאן יש מקום לרגולציה שתתמקד בחיתום אחראי, בדרישה לביטחונות איכותיים בהנפקות אג"ח ובהתניות פיננסיות אפקטיביות. הצלחה בכך עשויה להחזיר את אמון הציבור.

יש לגרום להגדלת מאגר הנכסים בתשואה איכותית, קרי בעלי יחס סיכון-תשואה טוב יותר. לשם כך נדרשת חקיקה שתחייב כל פרויקט ציבורי, גם כזה שזכתה בו חברה פרטית הזקוקה למימון חיצוני, לממן לפחות מחצית

באחרונה נשמעים קולות להחזרת הנכסים לפעילות עשיית שוק בבורסה, כדי לטפל בדעיכת מחזורי המסחר. מדוי ברפתרון של ייאוש, הדומה לחיפוש מטבע שאבד לא במקום שנפל – אלא מתחת לפנס, שם נוח יותר. הוספת הנכסים כערי שי שוק לא תיטיב עם שוק ההון ותהפוך אותו לריכוזי מדי. אלא אם הנכסים יוותרו על בתי החשיקעות שבבעלותם – כדי שהריצון להרוג מפלצת קטנה, לא וילד מחפש מפלצת גדולה בהרבה.

כדי לטפל בסחירות הנמוכה ובברירות הציבור מהבורסה יש לבחון את הנחות היסוד. הנתונים ידועים: ירדת מחור

רי המסחר בכ-60% 0-1 הנפקות של חברות חדשות ב-2012, לעומת 8 ב-2011 ו-17 ב-2010. במקביל, בשנים אלה נמחקו מרצון 64 חברות, מהן 47 ב-2012, 12 חברות נמחקו עקב אי-עמידה בכללי שימור ו-23 בהצעות רכש ומיזוגים.

הרגולציה, באופן כללי, אינה הבעיה, אלא המיקוד שלה. חברות קטנות משלמות מחיר גבוה מדי כדי להיות ציבוריות. כפיית ביקורות וריכוזיות באופן לא פרופורציונלי לגודל החברה הוצורך של החברה עצמה להגדיל את סחירותה – כל אלה כרוכים בהוצאות רבות.

הפתרון טמון בנהגים: הצלחת החיסכון הפנימי תלויה בשוק הון משגשג. לכן, ייתכן שיש להטיל את עלות עשיית שוק דווקא על גופי החיסכון הפנסיוני. חובת השקעות במניות יתר בשיעור נתון על ידי קופות גמל וגופי פנסיה יכולה לגרום לשינוי חיובי. במקביל, הורדת